

PROLOGAS

Nors mylėjau daug žmonių, per visą kone amžinybę besitęsiantį gyvenimą tikra meilė buvo tik viena – Reičel, kuri į bibliotekos apačią nugarmėjo be manęs. Nejaugi pažinojau ją taip trumpai? Keista, kad būties akimirka gali palikti tokią gilią žymę mūsų esybėje: amžiai praslenka nepastebėti, o trumpai tetrukusi meilė visam laikui suformuoja ir apibrėžia sąmonės topologiją. Bet aš užbėgu įvykiams už akių. Tikriausiai reikėtų pradėti nuo pradžių – o pradžia buvo taip seniai, kad horizonte ji atrodo kaip dviejų euklidinių tiesių, kurios bet kuriam žmogui pasirodytų lygiagrečios, susikirtimo taškas.

Pirmuosius metus nupasakoti lengviausia. Tai buvo nuotykių, draugystės ir meilės metai. Dabar jau nežinau, kiek metų nieko nemačiau. Ir vis tiek, net ir po tiek laiko, dar vis klausausi, ar neišgirsiu kito žmogaus balso, jo žingsnių ant laiptų, ar nepamatysiu tolumoje judančio silueto. Kartą visus metus praleidau vien klausydamasis. Kitus metus – konstruodamas teleskopą iš išvalytų avių žarnų, kurias pirkau kioske, kad galėčiau pažvelgti į bibliotekos gilumą. Nepaisant rimtų pastangų, kitos gyvos sielos čia neaptikau. Mes pabirome šioje begalinėje erdvėje toli vieni nuo kitų ir nebegalime susitikti. Spėju, kad dabar jau visi esame po vieną.

Ir vis tiek tebetriūsiu. Mano paskaičiavimais (žinau, kad jie tikslūs, nes, atrodo, būdamas čia net ir norėdamas negalėčiau

pamiršti nė smulkiausios detalės), jau esu užkopęs nesuskaičiuojamus šviesmečius, nuo paties apatinio aukšto iki šio, kuriame štai sėdžiu su šita knyga rankose ir skaitau apie savo viešnagę čia. Tai nėra pasakojimas apie mano gyvenimą, tad naudos iš jos nedaug, bet beskaitydamas vis tiek stebiuosi, kaip sugėbėjau ją aptikti. Ji panaši į knygą, kurios ieškau. Kartais fantazuuju, kad rasiu knygą, kurioje bus nurodyta, kur slepiasi mano ieškomas tomas. Bet vargeli, kaip aš žinosiu, kad ji nemeluoja? Bibliotekoje pilna knygų, kuriose parašyta, kad tame ir tame aukšte yra knyga, kurios ieškau. Be to, toks didelis skaičius, kurio skaitmenimis būtų išreikštas šios bibliotekos aukštis ir plotis, juk netilptų jokioje knygoje. Tikriausiai tokioje monotoniškoje vietoje neįmanoma išvengti kvailių minčių.

Esu radęs daug lobių. Prieš porą eonų aptikau knygą, kurioje, rodos, buvo aprašyta viso per mano žemišką gyvenimą suvalgyto maisto virškinimo istorija – nuo pradžios iki pabaigos, kaip kiekvienas patiekalas skaidomas iki cheminių komponentų ir keliauja į tiesiąją žarną. Taip pat per laiką pamėgau knygas, primenančias Mikio Spileino* romanus. Dar prisimeinu, kad maždaug septynis šimtus milijardų metų su savimi nešiojau siųsą rinkinį: vieni apsakymai buvo fantastiniai, kiti romantiniai, o vienas – farsas. Nuostabi knyga. Paskutinis apsakymas – mano mėgstamiausias. Jo pagrindinis veikėjas, beždžionių patinas, kadaise buvęs turtingas žoliapjovių taisy-mo verslo savininkas, grimzdo į užmaršties ir nevilties liūną. Jis sielvartavo dėl prarastos didybės ir reputacijos, kurias iš jo

* Frank Morrison Spillane (1918–2006) – kontroversiškas amerikiečių rašytojas, gausiai rašęs populiarius bulvarinius detektyvinius romanus, kupinus sekso ir smurto scenų. (Čia ir toliau – vert. past.)

atėmė technologiniai pokyčiai, – su jais jis negalėjo spėti koja kojon. Beždžionė jaudinančiai pasakojo apie religinės prasmės paieškas. Po šiai dienai, kai prisimenu to apsakymo pabaigą (kurios jums nepasakosiu, negadinsiu siužeto), man akyse susitvenkia ašaros.

Ne taip seniai radau knygą, kuri visa buvo prirašyta atsitiktinių simbolių, išskyrus 111–222 puslapius, kuriuose išdėstyta hipotezė, jog Dievas sukūrė visatą tam, kad galėtų išrūšiuoti didžiąją biblioteką ir rasti joje gražiausias bei reikšmingiausias knygas. Autorius tvirtino, kad vos per šešiolika milijardų mano senosios visatos egzistavimo metų, taip trumpai Žemės planetoje kūrusi žmonija sugebėjo parašyti gausybę puikios filosofijos ir literatūros. Taip pat jis svarstė, kad pats efektyviausias rūšiavimo algoritmas, kuriuo pasinaudojus galima rasti suprantamas ir paskaitomas knygas, taip retai išsibarsčiusias po visiškai atsitiktine tvarka sudėliotą biblioteką – tai evoliucija. Šis argumentas man pasirodė itin reikšmingas dar ir todėl, kad jau beveik 160 milijardų metų nebuvau radęs tokio ilgo nuoseklaus teksto. Toks maloniai skaitomas kūrinys – o ypač tarp tokių išskirtinių puslapių susirangęs itin aktualus veikalas – man buvo tikras lobis.

Atleiskit. Per toli užbėgu įvykiams už akių. Kad galėtumė bent pamėginti suprasti mano gyvenimą Pragare ir tą lemtinę dieną, kai didysis demonas mane čia ištrėmė, reikia pradėti nuo pradžių.

Reikia pradėti nuo pokalbio, kitaip visiškai nieko nesuprasite. Tai ir pradedu:

Patyręs demonas patogiai atsilošė didžiulėje raudonos odos kėdėje aukšta atkalte, nususuko nuo prieš jį sėdinčių penkių persigandusių svečių ir pažvelgė per langą. Kambarys buvo gerai apšviestas: ilgos

neoninės lempos, sudėliotos keliomis poromis, dengė visas lubas ir kūrė kambaryje švelnią darbinę atmosferą. Vazoninės gėlės, skoningai išdėliotos šen bei ten, kėlė proporcingumo ir tvarkos pojūtį. Vienintelis, kas čia netiko, buvo pats demonas.

Geltonos monstro akys mąsliai žvelgė pro didžiulį langą, užimantį kone visą sieną už demono stalo. Už stiklo žiojėjo didžiulis urvas, nutviekstas raudonų pašvaisčių. Demonas atsiduso, pasikaisė koją juodanage kanopa ir toliau stebėjo verdančios lavos tvenkinį apačioje, iš kurio tarsi iš lėtai virinamos karamelės kilo sunkūs burbulai. Kartais iš ugnies ežero galingai išsiverždavo liepsnojančis geizeris ir aptaškydavo didžiojo urvo lubas lava, kuri dideliais lašais vėl varvėdavo atgal į milžinišką magmos ežerą, aukštais purslais taškydama ryškiai oranžinę ištirpusią uolieną. Per tvenkinį brido dešimtys raudančių žmonių – jie visi rėkė iš skausmo ir, nors per storą lango stiklą aimanų nesigirdėjo, jų veiduose regima tyli agonija ir siaubas persidavė ir susėdusių svečių penkiukei. Visi svečiai drebo ir sunkiai gaudė orą.

Ant ežero kranto patamsiuose įsitaisę nedideli demonai mojavę gumbuotais odiniais bizūnais ir ilgomis surūdijusiomis šakėmis, varydami sielas, iš visų jėgų bandančias išlipti iš tvenkinio, atgal į jo burbuliuojantį vidurį. Geltonakis demonas atsisuko į tris vyrus ir dvi moteris, spoksančius į jį siaubo kupinomis akimis. Visi jie vilkėjo baltais storos, šiurkščios medvilnės apsiaustais. Basakojai svečiai sėdėjo ant klibančių pilkų metalinių išlankstomų kėdžių, garsiai cypiančių sulig kiekvienu judesiu.

Demonas buvo įspūdingas ir aukštas, maždaug pustrečio metro ūgio. Didžiulės ožio kojos, apaugusios šiurkščiais ir tankiais šeriais, darė jį panašų į satyrą, tačiau be antikinio Pano žavesio. Ypač raumeningas buvo jo liemuo, gaisrinės mašinos raudonumo, kaip ir jo veidas, tik padengtas plonu drėgmės sluoksniu,